

## Quo vadis stadnino koni w Michałowie?

### Felietony

Nadesłany przez: Marek Szewczyk

Przesłany: 17.07.2018, 19:30:00

Kilka razy zamieszczam na moim blogu teksty **Beaty Kumanek** o sytuacji w Stadninie Koni Janów Podlaski. Teraz o tym co się dzieje w Stadninie Koni Michałów i jak to ocenia – pisze **Agnieszka Bojanowska**. Kim jest pani Bojanowska i jaki ma tytuł, do tego, aby zabierać głos w sprawach polityki, jak... uprawiać... obecni władze Michałowa? Jest doktorem nauk, mieszka i pracuje w Warszawie, ale michałowskią stadninę zna od wieku lat. Jej rodzice przyjeżdżali się z pp. **Jaworowskimi**, a ona spędziła w Michałowie wiele dni i dobrze poznała tamtejsze koni i pracujących tam przed "dobrą... zmianą..." ludzi. A zatem oddaj jej głos. **Marek Szewczyk**

Stadnina to wielkie przedsiębiorstwo - hodowla koni, krów, pastwiska, łąki i pola uprawne. To program hodowlany, polityka sprzedaży i dzierżaw koni. To także styl, w jakim kierownictwo stadniny zarządza jej zagospodarowaniem, gdyż atmosfera w pracy, nawet przy zachowaniu dyscypliny, przekłada się na jej efekty. Suma wszystkich działań, to wynik finansowy stadniny i - co najważniejsze - perspektywy jej rozwoju. Na pytanie *Quo vadis?* odpowiedzieć nie jest łatwo, bo po prostu osoby z zewnątrz dysponują bardzo ograniczoną wiedzą o wszystkich aspektach działalności przedsiębiorstwa. Teraz bardziej niż kiedyś, bo stadnina chroni dostęp do wszelkich informacji. Pewne jednak do wiadomości publicznej się przedostają i sprawiają, że martwimy się o przyszłość Michałowa. Wiadomo, że przychody spadają. Na pewno wzrosły niektóre wydatki, na przykład na pensje kierownictwa, bo suma wynagrodzeń, prezesa **Macieja Grzechnika**, dyrektora **Hanny Sztuki** i doradcy do spraw hodowli prof. **Krystyny Chmiel** z pewnością znacznie przekracza pensję zdymisjonowanego **Jerzego Białoboka**, który jednoosobowo wypenia, obecne obowiązki wymienionej trójki. Kolejna sprawa to pytania o koszty umowy ze stadniną **Simone Leo** i jego rolę w sprzedaży, dzierżawach koni do i z Michałowa. Na pewno jest ona znacząca - Simone Leo występuje przy michałowskich koniach na pokazach, beneficjenci umów z Michałowem dziękują mu za pośrednictwo na swoich stronach internetowych. Wiele osób obawia się, że działalność tego włoskiego pośrednika nie przynosi stadninie pożytku, stąd w jednej z interpelacji poselskich padło o nią pytanie, ale pytający nie doczekali się odpowiedzi. W dawnych czasach, ani **Ignacy Jaworowski** ani Jerzy Białobok nie potrzebowali osoby z zewnątrz, która ułatwiałaby im kontakty międzynarodowe, bo w świecie hodowców koni arabskich byli znani i cenieni. Tego komfortu nie miał, aaden zarządcą powołany po 16 lutego 2016. Temat stylu, w jakim nowe kierownictwo zarządza zagospodarowaniem, był już poruszany na forum „HipoLogiki”. Z pracy w Michałowie zrezygnowało kilkoro wieloletnich, ale jeszcze młodych pracowników wyjątkowego szczebla. Nie wydaje mi się, by do dzisiaj stadnina znalazła zastępców o porównywalnych kompetencjach. Była, a teraz mowa na forum „HipoLogiki”, przy okazji omawiania czempionatu w Białym, że coś niepokojącego dzieje się z treningiem pokazowym michałowskich koni. Sam prezes Grzechnik, odpowiadając na pytania związane z wywiezieniem *Ermita* ze stadniny stwierdza, że ruch ten był spowodowany koniecznością zapewnienia koniowi profesjonalnego treningu. To zmiana na gorsze. Kiedyś służyła transmisji z Salon du Cheval

w Paryżu na francuskim forum. W dyskusji w studio zaproszony ekspert chwali, przygotowanie i prezentację™ michałowskich koni, podkreślając...c, że wysoki poziom został osiągnięty™ tradycyjnymi metodami bez korzystania z basenu. Na marginesie rozważa, o załodze stadniny, chciałabym odnotować odejście tego lata na emeryturę™ pani koniuszy **Krystyny Podlejskiej**. Należę... jej się™ od wszystkich przyjaciół, stadniny wielkie podziękowania za 40 lat pracy, za odchowanie wielu pokoleń, Arabów. Jej stosunek do koni, odpowiedzialność, na pewno miała, przemożny wpływ na pracę całej stajennej żągi i w efekcie na dobrostan koni. Podziwiam zawsze umiejętność pani Krystyny bezbłędne rozpoznawanie koni w stadzie. Mam nadzieję, że rodowisko arabiarzy znajdzie sposób na wykorzystanie jej wiedzy i doświadczenia. Odejście Krystyny Podlejskiej to wielka strata dla Michałowa. Spróbujmy odpowiedzieć teraz na najważniejsze pytanie: Quo vadis hodowla koni arabskich w stadninie w Michałowie? Polityka hodowlana to plany stanówek i decyzje o pozbyciu się™ pewnych koni - czasowo w formie dzierżaw bądź na stałe przez sprzedaż. Zaczniemy od stanówek. Wydaje się, że Hanna Sztuka, która prowadzi hodowlę, postanowiła nie kontynuować hodowlanych planów swojego poprzednika. Obok prób odtworzenia linii *Eukaliptusa* i *Bairactara*, przede wszystkim postawiła na siwe ogiery z rodziny *Saklavi I*, m.in. na ogiera *WH Justice* przez użycie jego synów i nasienia jego samego na wybranych klaczach. Świat jest pełen potomstwa *WH Justice*, gdy jest to koń, o pięknej głowie i szyi (co ceni się™ sędziowie na pokazach), ale o słabej kłódzie, nogach i ruchu. Niestety, te wady kłody przekazują... cząsto potomstwu, zarówno on, jak i jego synowie. Dyrektor Biuro, obok użycia, poprawnego i utytułowanego syna og. *WH Justice - Shanghai E.A.*, ale tę koncepcję porzucił. W roku 2016 wydzierżawiono na conajmniej dwa sezony siwego ogiera *Sahm El Arab (WH Justice - Om El Excella po Al Lahab)*, chociaż to koń, bez żadnych znaczących osiągnięć i z widocznymi wadami pokroju. W 2018 roku urodziło się po nim w stadninie 8 Arabów, a poza tym klaczka od *Wildy* po *WH Justice*. Zobaczmy, co z nich wyrośnie, bo na to jak... bądź... miała, kłody, trzeba będzie poczekać. Myślę, że już widać, iż próba odtworzenia linii *Eukaliptusa* przez użycie jego syna *Ekwista* wydzierżawionego od **Przemysława Sawickiego** nie jest udana, ale mimo to, podobnie jak *Sahm El Arab*, *Ekwist* został na kolejny sezon i... pokrył, prawie te same klacze. Nie wiem, dlaczego zdecydowano użycie *Ekwista*, a nie dużo bardziej urodziwego janowskiego *Alvaro*. Sezon stanówkowy 2018 to aż 9 dzierżawionych ogierów oraz zakup nasienia *WH Justice* i *Rfi Farid* (oba z rodu *Saklavi I*). Ten ostatni to ogier o kontrowersyjnym rodowodzie, w którym jest niemały dolew krwi *Shagya*. Z owych dziewięciu ogierów dwa reprezentują... „polskie linie” - jeden to wspomniany *Ekwist*, a drugi to reprezentujący linie *Bairactara* (przez *Araxa*) ogier *Eternal (FS Bengali - Ewitacja po Ganges)*. W stawce dwa ogiery są... z programu wyścigowego (*Kurier* i *Wares*), a pozostałych 5 to ogiery reprezentujące linię *Saklavi I*. Wśród nich jest *El Palacio VO* - syn nieodżałowanej *El Dorady* i ogiera *Al Lahab*, syna *Laheeba*, który onegdaj dał, z michałowskimi klaczami cenne konie. Mam nadzieję, że użycie *El Palacio VO* w Michałowie zaowocuje udanymi Arabami. Niewiele klaczy zostało, o pokrytych michałowskimi ogierami - kilka *Formanem*, *Morionem*, *Gangesem*... Zwraca uwagę brak *Eksterna*, który zakończył karierę jako reproduktor i brak dzierżawionego *Equatora*. Bardzo wiele klaczy, w tym najbardziej sprawdzonych matek, pokryto ogierami *Shams Sharav AA*, *Muranas Jassehr*, *Sahm El Arab* i *Aja Angelo* (po *WH Justice*) - Aż...cznie ok. 40 klaczy (najwięcej pokrył, *Shams Sharav AA*). Nie chcę jednak zwrócić uwagi na pewną... sprzeczność. Z jednej strony podnoszony jest lament i obarczanie win... poprzednich prezesów za doprowadzenie do przewagi rodu *Saklavi I*, a z drugiej wiążą się klaczy kryje się dzierżawionymi ogierami z tego rodu, na dodatek nie są... one czempionami jak *Gazal*, *Kahil* czy też *Qr Marc*... Oprócz braku laurów i sławy, widoczna różnica jest taka, że tamte były gniade, a te są... siwe. Ktoś z zagranicznych hodowców na wieść, że *Muranas*

Jassehr ma kryć w Michałowie (a dostać, ok. 10 klaczy), napisać, w mediach społecznych: „niech ktoś mi powie, czy to to „art”? „art to nie jest, ale ogierzy ocenia się po ich przychówku, więc trzeba poczekać do wiosny, wtedy dopiero zobaczymy, jakie urodzą... się „rebięta. Jeszcze jeden fakt przykuł, moja... uwaga: klacze oferowane na Pride of Poland lub Summer Sale, z wyjątkiem trzech (*Palanga* jest pokryta *El Palacio VO*, a *Elawira* i *Wieża Nimf - Aja Angelo*), są... kryte michałowskimi ogierami, najwięcej *Morionem*. Wić jak to jest: czy kierownictwo stadniny uważa, że takie krycie zwiększa wartość klaczy, czy te potencjalni nabywcy dla swojego przychówku wybrali michałowskich ojców? W obu przypadkach wynika z tego, iż rodzime reproduktory są... bardziej cenione od tych dzierżawionych... i co więc zapewnia lepszy „papier”, bo oprócz pokroju konia w ocenie jego wartości liczy się także rodowód. Pani prof. Chmiel powtarza często, że dewiza... programu hodowlanego powinno być hasło „papier”, więc ten program zakłada obowiązkowy trening dla koni hodowlanych. I tu widzę kolejną... sprzeczność między deklarowanymi celami hodowli a rzeczywistością.... W Michałowie w tym roku latem przeprowadzono kastrację dwulatów i tylko kilku ogierkom udało się zachować męskość - na szczęście ocalała, m. in. *Edmund (Ekstern -Editha)* i *Woronin (Vitorio TO - Wilda)*. Oznacza to, że Michałowie w praktyce rezygnuje z treningu wyścigowego - nie zamierza chybaścigać się wachami? Co gorsza, być może niektórym młodym dwulatom zbyt wcześnie odebrano szansę na karierę reproduktora, gdy w tym wieku ogierki jeszcze bardzo się zmieniają... i bywa, że na tor odchodzi taki sobie młodziś, a wraca obiecujący...cy ogier. Taka wczesna kastracja być może potencjalnie... stratą... dla stadniny. W dawnych czasach, gdy na tor szły wszystkie konie, decyzja o kastracji zapadała zawsze po powrocie z toru. Ostatnimi laty, gdy trening wyścigowy obejmował tylko część rocznika, kastrowano jesienią... te dwulatki, które bez żadnych wątpliwości nie rokowały ani jako reproduktory, ani jako konie wyścigowe i było to ok. 30-40% rocznika. Nie przypominam sobie takiej sytuacji, by wykastrowano w praktyce cały rocznik dwulatów. Na koniec spróbujmy przyjrzeć się polityce dzierżawy i sprzedaży. Obecnie w dzierżawie są... klacze *Galerida*, *Pustynia Kahila* i *Emandoria*. Dzierżawa tej ostatniej wzbudza kontrowersje. *Emandoria* jest najwybitniejszą... klacz... w stadninie. Była już dzierżawiona, zjeździła, a cały świat i triumfowała na najważniejszych pokazach - nie potrzebuje promocji, a swoją... rolę w reklamie Michałowa już odegrała. *Emandoria* dała się poznać jako wybitna matka stadna - jej syn *Emerald J* (po *Qr Marc*) jest znanym i uznanym utytułowanym reproduktorem hodowli Jadem Arabians. Wydawało się, że dla już nie najmłodszej *Emandorii* przyszedł czas na rodzenie „rebięta” dla Michałowa, tym bardziej póki co jej córki, choć wartościowe, nie dorównują... klasę... matce. Tymczasem, po nieudanej próbie pokrycia *Emandorii* ogierem *WH Justice* została ona wydzierżawiona do Al Baydaa Stud. Wygrała kilka pokazów na Bliskim Wschodzie, nie pojechała do Menton. Jest „rebna” ogierem *Aja Justified* i ma walczyć w Paryżu o tytuł, platynowej czempionki. Jej obecny trener zapowiada na facebooku, że obiecała *Emandorii*, iż oprócz występu w Paryżu nie będzie już cię...gana po pokazach. Skoro tak, to nie wiemy, czemu *Emandoria* przebywa za granicą..., czy jest „rebak”, którego ma urodzić, czy pobierano od niej zarodki no i w końcu czy i kiedy klacz wróci do Michałowa. Wszystko jest tajemnicą.... Równie tajemnicze jest wywiezienie jako „rebaka” syna *Emandorii* - siwego *Ermita* urodzonego w 2017 roku w Michałowie - rodzonego brata wspomnianego wcześniej syna *Emeralda J*. Prezes Maciej Grzechnik bardzo niejasno tłumaczy, że w Michałowie stajnie są... zła, i poza tym nie można ogierkowi zapewnić odpowiedniego treningu. Do tej pory nie był, nigdzie pokazywany i stadnina nie informuje, jakie będą... jego dalsze losy. Jeżeli chodzi o ogierzy, to do stadniny we Wrocławu wydzierżawiony został młody *Dastan (Equator - Dama Pik)*, *Chimeryk (Eryks - Chimera)* do Tierska oraz *Equator (Qr Marc - Ekliptyka)* do stadniny w Izraelu. Po tym jak *Ekstern* przestał, być

czynny jako reproduktor, *Equator* jest najlepszym ogierem czołowym w stadninie. Jego dzierżawę™ do USA zaaranżowała, jeszcze Jerzy Białobok. Tam oprócz sukcesów pokazowych *Equator* dał, się™ poznać jako &bdquo;znakomity ojciec, który poprawia kłódę™ i ruch jednocześnie pozostawiając pić™knę... gów™ i szyję™&rdquo;(cytat z facebooka). Wydawał, o się™, ¼ z USA koł, wróci do macierzystej stadniny i bę™dzie krył, oraz przynosił, dochód przez sprzedaż stanówek. Tymczasem, po prezentacji na grudniowej aukcji, *Equator* opuścił, Polskę™ i trenowany w Belgii wygrywał, pokazy na Bliskim Wschodzie występując w barwach Michałowa. W Menton wystąpił, już w barwach dzierżawcy z Izraela, ale mimo nagrody za najlepszy ruch, tego występu nie można zaliczyć do udanych. Czy i kiedy ogier wróci - znowu nic nie wiadomo. Warunki dzierżawy były i są... tajemnicze... handlowe..., ale widać jedną... różnicę™ - obecni dzierżawcy to nie są... najbardziej znane stadniny na świecie, jak by, o onegdaj, więć i zysk promocyjny zapewne mniejszy. Stadnina musi sprzedawać konie i musi też sprzedawać konie dobre. Wybór koni na sprzedaż i ich promocja to jedno z trudniejszych zadań, bowiem muszą być spełnione dwa warunki: nie może być uszczuplony genetyczny potencjał, stada i osi...gnięta cena powinna odzwierciedlać wartość konia. W ubiegłym roku stadnina sprzedała wiele córek *Eksterna* - to akomy kłósek dla hodowców, bo to &bdquo;matki czempionów&rdquo;. I tak odeszły m.in. wspaniała *Laranda*, obiecująca młodziutką *Dębową Tarczę*, czy też np. *Endraa*, którą chwali się Al Baydaa Stud. W tegorocznej ofercie znajdujemy utytułowaną *Palangę™*, jedyną... córkę *Paniki* (a zatem wnuczkę *Eukaliptusa*) i jeszcze młodą *Zazulę™*. *Ekstern* już nie kryje - tym bardziej należy się™ dziesięć razy zastanowić przed rozstaniem z którąkolwiek z jego córek. Prof. Chmiel w artykule w miesięczniku &bdquo;Konie i Rumaki&rdquo; dowodzi, że kałda z oferowanych klaczy zostawiła, a następczynię™ lub blisko spokrewnioną... kontynuatorkę™ linii. Pomija przy tym fakt, że z córek raczej nie należy rozstawać się z najurodziwszą..., że owa następczyni winna być równie dobra jak matka, jak i to, że pewnych matek stadnych w ogóle nie powinno się sprzedawać, bo rok w rok dają... dobre potomstwo. Tak... matką... jest *Wilda*, tak... jest *Foggia* (wystawiona na przetarg i na szczęście nie sprzedana), myślenie że *Zazulce* powinno się pozwolić rodzić &bdquo;rebaki dla Michałowa. Jestem pewna, że nie byłoby takich pieniędzy, za które dyrektor Ignacy Jaworowski rozstałby się z *Emigracją...* czy też *Warmią...*, choć miały w stadzie po kilka ich wybitnych córek. W ofercie aukcyjnej zawsze była gwiazda, która była lokomotywą... aukcji i ona &bdquo;ciągnęła&rdquo; pozostałe konie. W tym roku tych gwiazd jest tak dużo, że wygląda to na wyprzedanie. Jest jeszcze jeden bardzo istotny aspekt. Jeżeli stadnina rozstaje się z znakomitą koniem, to rekompensatę... za stratę powinna być odpowiednia cena. Zdaniem osób zorientowanych na rynku koni arabskich w ubiegłym roku na jesiennych przetargach i grudniowej aukcji konie były sprzedawane za ceny znacznie poniżej ich wartości i w efekcie stadnina poniosła finansową stratę. Obawiam się, że na tegorocznej aukcji nie będzie podobnie. Boję się na przykład, że cenna *Wilda*, która ma początki dychawicy (mimo tego stoi na słońcu, a nie na trocinach!) pójdzie za przysłowiowe grosze. Gdy Hanna Sztuka obejmowała hodowlę™ w Michałowie, to w trosce o tak bliską... memu sercu stadnię™ pozwoliła sobie napisać do niej otwarty list. Był w nim taki fragment: **Nie udajmy się - wiele osób w powstałej wokół hodowli sytuacji widzi szansę na wycięcie za niewielkie pieniądze znakomych naszych reproduktorów... Mam nadzieję, że będzie Pani twardo broniła, a michałowskiego stada i nie dopuści do tego, by michałowskie brylanty szły w wiat w cenie szkieł.** Moje nadzieje okazały się płaonne. Na tytułowe pytanie Quo vadis? chyba trzeba odpowiedzieć - stadnino, porzuć drogę, którą... podążasz. **Agnieszka Bojanowska**